

## Istállótrágyázás II.

Ma már elég nehéz istállótrágyához jutni, ezért sokszor örülünk ha hozzá jutunk és nem is figyelünk annyira a minőségére. Pedig a szakszerűtlenül kezelt - legtöbbször éretlen, kiszáradt vagy kilúgozódott - trágyák nitrogéntartalmának 60%-a, káliumtartalmának 50%-a és foszfortartalmának 20%-a is veszendőbe mehet.

### Az istállótrágya kezelése

Használjunk annyi almot, hogy a sok nitrogént tartalmazó trágyalé se vesszen kárba, azonban ezt ne vigyük túlzásba, mert ha túl magas lesz a trágya széntartalma, nehezen indul erjedésnek. Igyekezzünk a frissen kihordott trágyát minél előbb szabályos téglalap alakú kazlakba rakni, mert így kapjuk a legkisebb levegővel érintkező felületet. Legfontosabb szabály ugyanis, hogy **tartsuk az istállótrágyát nyirkosan és tömötten**. Ez azért fontos, mert a levegőt igénylő ammóniaképző baktériumok tevékenysége során a nitrogén nagy része ammónia formájában elillan. A kazal súlyánál fogva önmagát tömöríti, de a tetejét meg is taposhatjuk, vagy 20-30 kg-os betonlapokkal is fedhetjük. A kiszáradás ellen takarjuk 20 cm vastag földdel.

Fontos, hogy **megakadályozzuk a trágyalé elfolyását**, ezért döngölt agyag, vagy hibátlan beton alapra állítsuk a kazlat, és terítsünk alá 50 cm-es szalmaalmot, köré pedig húzzunk szintén hasonló anyaggal telerakott árkot. Kisüzemekben hasonlóan szigetelt trágyagödröt is készíthetünk. Ha a kazal oldala, teteje nagyon kiszárad, öntözzük meg. Fontos, hogy meszet sohase adjunk istállótrágyához - még komposztálásakor sem-, mivel ammónia formájában felszabadítja a nitrogént. Viszont a meszet nem tartalmazó kőzetörlemény kifejezetten hasznos, mivel megköti a nitrogént és más tápelemeket, sőt a benne meglévővel is gyarapítja a trágyát.

Az érlelés ideje nyáron 3-4 hónap, mely alatt helyes kezelésnél tömegének 20%-át, helytelenül 50%-át is elveszítheti.

### Az istállótrágyák kijuttatása

Ne juttassunk ki semmiképpen *éretlen* (állatok alól frissen kikerült) trágyát, mert a tápanyagok a növények számára hasznosíthatatlanul kimosódnak belőle, sőt mérgezést is okozhatnak. A *félérett*, jellegzetes, de már csak kissé kellemetlen szagú, barnás almú, viszont szerkezetileg még nem sokat változott trágya már kiszórható. Az ilyen trágyának kisebb a trágyázó hatása, de szerkezetjavításra - pl. homoktalajon - alkalmasabb az érett trágyánál. Általában **legjobb az érett trágya, mely sötétbarna, alomszalmája még felismerhető ugyan, de korhadt és omlós, könnyen szakad, szaga már egyáltalán nem kellemetlen, benne a tápanyagok a legjobban felvehető formában vannak jelen**. A *túlérett* trágya erősen tömörödött, szalonnaszerűen vágható, vagy kiszáradva korhadékszerű, benne az alkotórészek egyáltalán nem ismerhetők fel, trágyázó és szerkezetjavító hatása minimális.

**Legjobb az őszi, közvetlenül beszántás előtti kiszórás, mivel így a tavaszi vetésig a trágyának van ideje a növények számára felvehető formába alakulni. Tavasszal csakis teljesen érett trágyát szórjunk ki!** A szétszórt, de beszántatlan érett trágya egy nap alatt nitrogéntartalmának 25, négy nap alatt 50%-át elveszíti. Nagyon fontos, hogy a kézi szétszórás esetén keletkező kupacokat se hagyjuk napokig száradni, hanem azonnal szórjuk szét és szántsuk be. A szántás mélysége agyagtalajon mélyebb, homoktalajon sekélyebb is lehet, hogy a talajjavító hatás a felsőbb szintben is érvényre jusson.

*A kijuttatáshoz nagyobb területen célszerű trágyaszórót alkalmazni*

Nem teljesen érett, "szalmás" trágya használatakor a trágya nagy nitrogéntartalma ellenére, néhány hónapig tartó nitrogénhiány léphet fel, mivel a szénhidrátbontó baktériumok a nitrogént elhasználják tápláléknak. Ennek következtében a növények sárgulnak, nem nőnek. Ezt a hatást a gyakorlatban is jól ismerik és nitrogénműtrágyával szokták ellensúlyozni, azonban sokkal jobb ha csak érett trágyát használunk.

Istállótrágyát 3-4 évenként célszerű kijuttatni, mivel hatásuk is addig tart, de csökkenő mértékben. A kijuttatandó mennyiség 20-30 t/ha. A gyakorlatban ennek két-háromszorosát szokás kiadni, de ez már túl nagy tápanyagmennyiséget jelent (1000 kg feletti NPK), ezért hasznosabb, ha gyakrabban, de csak ekkora adagot alkalmazunk.

Egyes növények nem szeretik ha közvetlenül istállótrágyázás után természetjük őket, csak 1-2 év múlva, ilyenek például a kalászosok, hüvelyesek, gyógynövények, gyökérzöldségek. Mások kifejezetten meghálálják ezt, pl. kabakosok, káposztafélék, levélzöldségek, kukorica, paprika, paradicsom.

Végül érdekes megemlíteni, hogy a biogazdálkodásban szigorúan szabályozzák a hektáronként tartható állatok számát, mely 1-1,5 számosállat körüli (1 számosállat egyenlő kb. egy idősebb szarvasmarha tömegének megfelelő állatlétszámmal). Ez egyrészt biztosítja a gazdaság tápanyagkörforgalmát, másrészt védi a környezetet pl. a fölös nitráatterheléstől.